

Іващенко В. В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: **Дубініна М. В.,**
д-р екон. наук, професорка, завідувачка
кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

РОЛЬ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Інвентаризаційна діяльність у системі бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств виконує функцію ключового інструменту як у забезпеченні достовірності облікової інформації, так і у реалізації внутрішньогосподарського контролю. В умовах галузевої специфіки, що характеризується циклічністю виробничих процесів, біологічною трансформацією активів і високою залежністю від природно-кліматичних чинників, інвентаризація стає необхідною передумовою достовірної оцінки фінансового стану підприємства. Недостовірна або неповна інформація про реальний стан майнових ресурсів може спричинити спотворення звітності, хибне податкове планування та неефективне використання ресурсного потенціалу. З огляду на це, актуальним є удосконалення методології інвентаризації з урахуванням галузевих умов і сучасних вимог до прозорості облікових процесів.

Науковий інтерес до інвентаризаційної тематики відображено у працях Л. Фрундіної, О. Артюх [7], І. Максименка, О. Зорі, Г. Горлачової [6], а також М. Дем'яненка та В. Чудовця [5]. Дослідники зосереджують увагу на методичних засадах інвентаризаційного процесу, однак у вітчизняному науковому дискурсі все ще бракує комплексного аналізу особливостей інвентаризації в аграрному секторі, особливо в контексті адаптації до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема МСБО 41 «Сільське господарство» [2], та впровадження цифрових рішень. Такі науковці, як Л. Шевців і П. Дарчук [3], окреслюють сучасні виклики інвентаризації, проте недостатньо досліджено вплив сезонності, біологічної специфіки активів і частих змін регуляторної бази на практику обліку. У цьому контексті особливої ваги набувають положення чинного нормативного документа – Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затвердженого наказом Мініфіну України від 02.09.2014 № 879 [1], яке регламентує загальні вимоги до проведення інвентаризації та оформлення її результатів.

Для сільськогосподарських підприємств характерна широка номенклатура об'єктів інвентаризації – від технічних засобів, складів і виробничої інфраструктури до біологічних активів. Особливої уваги

потребує інвентаризація живих активів, які підлягають оцінці за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на реалізацію. Такий підхід передбачає залучення мультидисциплінарних команд: бухгалтерів, агрономів, зоотехніків, економістів-аналітиків і незалежних оцінювачів. Оцінювання має враховувати не лише бухгалтерські дані, а й фактори сезонності, ринкової кон'юнктури та стану активів, що потребує тісної взаємодії облікових і виробничих підрозділів. Методи визначення справедливої вартості ґрунтуються на ринкових аналогах, експертних судженнях або результатах спеціалізованого програмного забезпечення.

Функції інвентаризаційної комісії не обмежуються фіксацією залишків. Вони включають контроль за технологічною відповідністю, дотриманням нормативів природного убутку, оцінкою репродуктивної функції тварин або очікуваної врожайності. У тваринництві інвентаризація має охоплювати аналіз поголів'я за віком, продуктивністю та станом здоров'я, у рослинництві – площу посівів, стадії розвитку культур і прогнозовані обсяги збору врожаю. Дані повинні бути документально підтверджені та узгоджені з фахівцями агрономічних служб, що забезпечує вищу точність і верифікацію облікових даних.

Контрольна складова інвентаризації реалізується через механізми внутрішнього контролю, зокрема формування професійно компетентної інвентаризаційної комісії. Участь представників служби внутрішнього аудиту забезпечує належний рівень аналітичності процесу та оперативне усунення недоліків у системі обліку.

Для підвищення ефективності інвентаризації доцільним є застосування аналітичних інструментів: коефіцієнтів відповідності між фактичними й обліковими показниками, аналізу відхилень і структурних змін у ресурсах. Застосування таких показників забезпечує дієвий фінансовий моніторинг та підготовку до зовнішнього аудиту. Вивчення результатів інвентаризації за допомогою цифрових аналітичних інструментів надає можливість оперативно ухвалювати управлінські рішення щодо оптимізації ресурсного використання.

З урахуванням циклічності агровиробництва та специфіки біологічних активів сільськогосподарським підприємствам доцільно розробити внутрішні нормативи проведення інвентаризацій з чітким розподілом обов'язків, графіками перевірок і регламентами оцінки. Актуальним також є впровадження цифрових інструментів – спеціалізованого програмного забезпечення, автоматизованого збору даних (зокрема RFID-технологій, дронів, мобільних сканерів), що дозволяє підвищити точність і зменшити суб'єктивність облікових процедур.

Попри технологічні інновації, успішність інвентаризації визначається якістю її організації, що має ґрунтуватися на нормах законодавства, професійних стандартах обліку та етичних принципах. Комплексна

підготовка, методична забезпеченість, висока кваліфікація комісії й прозорість процедур є базовими передумовами досягнення достовірних результатів.

Таким чином, інвентаризація в аграрному виробництві є не лише формальним елементом облікової політики, а стратегічним засобом забезпечення прозорості, підзвітності та ефективного управління. Її подальше вдосконалення має відбуватися шляхом адаптації нормативної бази до реалій аграрного сектору, інтеграції з цифровими технологіями й формування культури внутрішнього контролю на всіх рівнях управління.

Список використаних джерел

1. Дубініна М.В., Багріна М.О. Концептуальна основа проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей аграрних підприємств. *Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*. 2015. №1. С. 150–152.

2. Дем'яненко М.Я., Чудовець В.В. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2008. 288 с.

3. Максименко І.Я., Зоря О.П., Горлачова Г.Р. Інвентаризація як складова внутрішньогосподарського контролю в процесі управління підприємством. *Економічна наука*. 2017. №10. С. 83–85.

4. Фрундіна Л., Артюх О. Вдосконалення процесу інвентаризації шляхом застосування комп'ютерних технологій. *ΛΟΓΟΣ. ONLINE*. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/7357>.

5. Лега О., Канцедаль Н., Пешков А. Інвентаризація як інструмент забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2025. № 34. С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/34.5>.

Кибукевич О. С.,

студентка, I курс,

спеціальність «Економіка та правове забезпечення бізнесу»

Науковий керівник: **Протасов В. В.,**

ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

м. Житомир

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ВОДІЯ

У сучасних умовах господарювання одним з ключових інструментів забезпечення стабільного кадрового потенціалу підприємства є конкурентоспроможна заробітна плата та належні умови праці. Особливої актуальності ці питання набувають у сфері автотранспорту, де професія водія вимагає високого рівня відповідальності, професіоналізму та витривалості.